31e Jaar — N. 299 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Woensdag 27 OCTOBER 1915

Drukster-Uitgeefster
Fam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH. Ledeberg-Gent
..REDACTIE..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT. 29. GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden. . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar. . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden). . . . . fr. 6.75

Bekendmaking

Het Gouvernement der Provincie Luik maakt volgende veroordeelingen bekend:

Ter dood veroordeeld: Orphal, Simon; Benazet, Anna; Hesse, Amedée; Herck, Constant; Paquay, Frans; Garot, André.

Tot levenslange dwangarbeid: De Brackelaer, Pieter.

Tot 15 jaren dwangarbeid: Bertrand, Jozef; Maréchal, Alfred; Legros, Jan.

Tot 12 jaren dwangarbeid: Toussaint, Huberty; Peters, Marcel; Réguilé, Nicolas.

Tot 5 jaren dwangarbeid: Detilleux, Etienne.

Simon, Hesse, Herck, Paquay en Garot, werden reeds doodgeschoten.

ZOO KLAAR ALS EEN TEERPOT

I.

Het onbetaalbaar Volk, het blad aller bladen, dischte ons zaterdag een artikel op getitel Ons Levensinzicht.

De titel alleen maakte onze nieuwsgierigheid gaande en wij waren al verlekkerd op een lijn brokje.

Wij zijn zeker teleurgesteld geworden, maar wij hebben ons getroost met te zeggen: Wie geeft wat hij heeft, die is waard dat hij leeft.

Ziehier wat het Volk ons leert:

De economische teugelloosheid der verleden eeuw in het handels- en nijverheidswezen, heeft eene zee van ellende gebaard, waarin de levensvaart van duizenden ten onder ging en waaraan nog steeds duizenden lijden, — ongerekend de tijdelijke ellende van het oorlogswee.

Voor de groote massa was die ellende onverdiend, zooals Z. H. Leo XIII zaliger woordelijk zegde in de Rerum novarum. Het behoort tot onze zending als werkmansblad, mede te werken aan de afwering van die onverdiende ellende: dat is duidelijk eene der hoofdredens van ons bestaan.

Alles wat dus kan bijdragen om den stoffelijken toestand der werklieden op een waardig peil te brengen, — maatschappelijke studie voor het volk, vereenigingswezen, wettelijke regeling tot bescherming der arbeidersbelangen, enz. — moet in ons *steeds den tolk* voor die betrachting kunnen vinden.

Het is zeer waar dat de kapitalistische anarchistische voortbrengst verleden eeuw en nu nog veel onverdiende ellende heeft gebaard.

Maar waarom heeft de Kerk nagenoeg eene eeuw gewacht alvorens dat te zien en te bekennen.

De encyklick Rerum Novarum of Over nieuwe zaken was valsch getiteld.

Want de zaak waarover gehandeld werd, het maatschappelijk vraagstuk, was niet nieuw, het was eene eeuw oud.

En waren duizende loonstrijden geleverd, opstanden hadden plaats gehad, Engeland bezat reeds eene uitgebreinde werkerswetgeving in tegenstelling met België welk op dat gebied nog met leege handen stond.

Waarom kwam de katholieke kerk met haar onfeilbaar opperhoofd zoo laat aangepikkeld en dan nog manke petsankel, met een geschreven stuk dat zij zelve niet kon uitleggen?

Het Volk is ons sedert meer dan twintig jaren het antwoord schuldig, wat het beteekent: «Leven volgens uwen stand».

Zal het ons ditmaal willen zeggen wat het beduidt door «den stoffelijken toestand der werklieden op een waardig peil te brengen»?

Als het u blieft, Volk, wilt gij eens duidelijk, verstaanbaar, zonder kromme sprongen, dat waardig peil van den stoffelijken toestand der werklieden omschrijven?

Wilt gij ons zeggen wanneer het peil waardig is en wanneer het onwaardig is?

Geen katten in zakken, hoor, Volk? Geen duistere geheimen, hé, kerel? Klare wijn schenken en anders niet!

Antwoordt gij niet, dan wordt gij nog snulachtiger in de oogen der werkende klasse dan gij het reeds zijt.

Gij hebt de keus.

Het Volk wil ook «wettelijke regeling tot bescherming der arbeidersbelangen» en dat zal het verdedigen.

Bravo! Maar als gij dat wilt, Volk, dan moet gij u met ons vrijmoedig verklaren voor het zuiver algemeen stemrecht, waaruit alleen eene wetgeving kan geboren worden die het wel meent met de arbeidersbelangen.

Zult, of liever durft gij dat doen?

Zoo ja, dan doet gij uwen plicht.

Zoo neen, dan blijft gij een woordenkramer, een bluffer en een huichelaar.

Wij vreezen dat het laatste zal blijken, zonder het te wenschen, want wij zagen liever het omgekeerde.

* * *

Het Volk zet verder zijne Levensinzichten aldus uiteen:

> De goddelijke wetten, aan alle standen door de H. Kerk voorgehouden, — de wetten van liefde en rechtvaardigheid, — waren door het bezit over het hoofd gezien om enkel naar vermeerdering van bezit te jagen, al moest dit ook duizenden menschen naar lichaam en ziel in ellende drijven.
>
> Om die zedelijke, naast de stoffelijke ellende te keeren, zijn wij niet enkel een werkmansblad kortaf: we zijn een christen werkmansblad, en in onze inzichten zijn beide namen onafscheidbaar van elkander.

Dus het bezit, anders gezegd het kapitalisme, had de wetten van liefde en rechtvaardigheid, door de kerk voorgeschreven, over het hoofd gezien met het gedacht naar verrijking, en alzoo duizende menschen naar ziel en lichaam naar de ellende te drijven?

Maar die volzin, Volk, is goed, zeer goed. Dat is klaar en verstaanbaar. 't Is de theorie die wij altijd verdedigd hebben: **Stoffelijke ellende leidt tot zedelijk verval.**

En die stoffelijke ellende heeft voor oorzaak het alleenbezit der voortbrengst- en ruilmiddelen evenals van grond en bodem in handen der kapitalistische klasse.

Wij mogen als volledigine daaraan toevoegen:

Stoffelijke welstand leidt tot zedelijke verheffing.

Maar Het Volk vindt het noodig van niet alleen een werkmansblad te zijn kortaf, maar een christen werkmansblad daarbij.

Verre van ons iemand te willen beletten van christen te zijn, maar ons dunkens zou men het Christendom hier beter ter zijde laten.

Waren de christen fabrikanten ook niet medegesleept in die dolle vaart naar winzucht, naar verrijking?

Zoo ja, wat heeft het Christendom gedaan om zulks te beletten?

En zeg ons ne keer: Wat kon het Christendom doen?

Als het niets kon, waarom sleept gij het overal met de haren bij?

Laat het Christendom wat het is, eene wijsbegeerte, een godsdienst, eene zedelijke strekking die aankleeft wie wil, evenals al de andere wijsgeerige theoriën, zooals vrijdenkerij, jodendom, mahomedanen, enz., enz.

F. H.

OORLOGSVERKLARINGEN

1914

28 Juli, Oostenrijk tegen Servië.
3 Oogst Duitschland tegen Rusland.
4 Oogst, Duitschland tegen Frankrijk.
4 Oogst, Engeland tegen Duitschland.
5 Oogst, Duitschland tegen België.
6 Oogst, Oostenrijk tegen Rusland.
7 Oogst, Servië tegen Duitschland.
8 Oogst, Montenegro tegen Oostenrijk.
12 Oogst, Montenegro tegen Duitschland.
13 Oogst, Engeland tegen Oostenrijk.
13 Oogst, Frankrijk tegen Oostenrijk.
19 Oogst, Duitschland tegen Japan.
22 Oogst, Oostenrijk tegen Japan.
28 Oogst, Oostenrijk tegen België.
30 Oogst, Rusland tegen Turkije.
2 November, Engeland tegen Turkije.
2 November, Frankrijk tegen Turkije.
2 November, Servië tegen Turkije.

1915

23 Mei, Italie tegen Oostenrijk.
20 Oogst, Italie tegen Turkije.
4 Oktober, Rusland tegen Bulgarije.
16 Oktober, Engeland tegen Bulgarije.
16 Oktober, Servië tegen Bulgarije.
16 Oktober, Frankrijk tegen Bulgarije.
19 Oktober Italie tegen Bulgarije.

Stedelijke en Buitenbevolking

Meer dan eens waren wij pijnlijk getroffen in 't discuteeren met onverschillige of onbewuste arbeiders, en wel door 't gewone gezegde, wij trekken ons geene politiek aan of... 't is toch maar om aan 't schotelken te zitten.

De verschillige gebeurtenissen in deze treurige periode slaan geheel en gansch den bodem in, der dwaze argumenten van den onverschilligen alleenstaanden werkman.

Dagelijks bewijzen de verschillende voorvallen, de eindelooze reeks klachten, dat de werkman, door aan geene politiek te doen, zich zelven wurgt, erger nog, dikwijls door zijne misdadige onverschilligheid, onrechtstreeks het ongeluk, het lijden van vrouw en kinderen veroorzaakt.

Wij zeggen onrechtstrecks, of beter, zonder hij het zelf beseft.

Wil men het bewijs. Vergelijkt den toestand der werkersbevolking eener vrijzinnige stad en dit eener buitengemeente waar het woord van priester of kasteelheer als wet gelden, en het verschil is zóó schreeuwend, is effenaf terugstootend brutaal.

Nemen wij Gent als voorbeeld.

Het overgroote deel der werkende klas, als bewuste arbeiders, wist door langen strijd en opofferingen eene zekere macht te verwerven in de openbare besturen.

Terwijl men op sommige buitens gevoelloos is voor de somtijds vreeselijk dien aangrijpende ellende der arbeidersbevolking, ziet men hier in de stad alle pogingen aanwenden om het lot onzer klasse te verzachten en te heelen, voor zooveel het in de tegenwoordige omstandigheden mogelijk is.

Zeker is de toestand onzer gentsche arbeidersbevolking weinig rooskleurig, ja somber en somtijds vreeselijk, doch hoeveel akeliger is hij daar, op het platteland, waar de boerenarbeider alleen staat, somtijds maar al te veel overgeleverd aan den willekeur en grillen van hen, die hij in zijne gedweeheid en onbewustheid aanduidde om ook de belangen van hem, zwakken alleenstaanden werker te behartigen.

Welke pijnlijke bittere smart moet het gemoed van den buitenwerkman vervullen, als men de reeds maandenlange opeenstapeling van klachten in «Vooruit» nagaat.

Ach, wat droevige ontgoocheling voor hem, den proletariër van den buiten, die zoo naief en bijna kindelings geloofde aan hen, die ons socialisten altijd afschilderden voor al wat slecht was, als de vijand van zijn... geloof.

Doch hij heeft begrepen, het gevoel van opstanding, de kreet van vertwijfeling, die het proletariaat van den buiten bij monde van «Vooruit» tot de openbare opinie richt, bewijst hunne opkomende bewustheid en besef van eigenwaarde.

Eindelijk zijn zij verbroken, de knellende banden, die den noesten en altijd zwoegenden veldarbeider versmachtten.

De voortijds dorre bodem van Vlaanderen, nu door zijn zweet en bloed tot buitengewone vruchtbaarheid geklommen, schenkt niets aan den zwoeger van den buiten.

Alles voor den rijken genieter, voor den werker, de ware voortbrenger, in deze kritieke oogenblikken, een onderstand zóó, op zulke wijze, dat het slechts kan vergeleken worden als een soort aalmoes.

Doch alles heeft een einde, niet meer zoo hopeloos als vroeger, maar met den blik gericht en naar 't voorbeeld zijner socialistische kameraden van de stad zal hij begrepen hebben, de lang verstooten landwerkman, dat zijne redding slechts afhangt, niet van mijnheer de baron of van mijnheer de pastoor, maar van hem en zijne klasse zelve.

Ja, de heeren die den hoogen toon voeren op onzen zoolang sluimerenden buiten, weren met alle middels de socialistische lektuur. Ja ons blad «Vooruit» zal nijdig hebben te kampen om zijn werk van ontvoogding en ontslaving van den kleinen buitenstand voort te zetten, doch de bres geschoten in het versterkte kamp van den duo, priester en kasteelheer is te groot, de socialistische vloed zal de kleine beek tot een machtige stroom vormen, die onweerstaanbaar zal wegrukken, al deze vijanden van licht, vijanden van de verdrukte bezitlooze arbeidende klasse.

A. Huyghe.

Het nieuwe werelddeel

Als niet alle teekenen bedriegen staan we aan den drempel van een tijdperk van economische ontwikkeling voor Canada, grooter dan welke dit reusachtig gebied in de jonge geschiedenis van zijn bestaan heeft aan te wijzen, en vol van onbeperkte mogelijkheden van bloei, die zoowel voor het land zelf als voor het Britsche Imperium in het algemeen, nieuwe perpectieven openen.

De oogst van dit jaar belooft de grootste te zijn, dien Canada ooit heeft gekend, niet alleen wat het totaal betreft, maar ook — en dit is een belangrijke factor omdat het op verbetering in de methoden van landbouw wijst — wat betreft de gemiddelde opbrengst per acre.

De tarweoogst voor geheel Canada bedraagt 308.839.800 bushels, met een gemiddelde opbrengst van 23.78 bushels per acre. Verleden jaar was de oogst 161,280.000 bushels, zoodat de vermeerdering 147.559.800 bushels of 91 pct. bedraagt. Ook de recordoogst van 1913 van 231.717.000 bushels wordt nog met ruim 77 millioen bushels of 33 pct. overtroffen. De gemiddelde oogst der jaren 1910-14 bedroeg 196.026.000 bushels. De oogst van dit jaar overtreft dit gemiddelde van 5 jaar met 59 pct.

1 bushel is omtrent 30 kgr.

Ook de haveroogst is ongekend hoog. Hij wordt geschat voor 1915 op 488 millioen bushels, met een gemiddelde opbrengst van 42.04 bushels per acre.

Het leeuwenaandeel in den oogst leveren de provincies Manitoba, Saskatchewan en Alberta; van den totalen tarweoogst van bijna 309 millioen bushels brengen deze drie provincies bijna 268 millioen bushels op, tegenover 141 millioen verleden jaar. Ook van haver zijn zij de belangrijkste productieplaatsen: 301 millioen van het totaal van 488 millioen bushels.

Voor de verscheping dezer graanvoorraden zijn 12 nieuwe stoomschepen bij de reeds bestaande toegevoegd.

Maar niet alleen de landbouw, ook de nijverheid begint zich beter te ontwikkelen: het mijnbedrijf, de smeltbedrijven, de houtzagerijen toonen teekenen van krachtigen vooruitgang.

Ten slotte wordt ook de bewerking der grondstoffen in het nog jonge land ter hand genomen. De Canadian Zinc Cy, een stichting van de Weedon Mining Company, heeft een zinkfabriek opgericht met electrische installatie, welke weldra haar werkzaamheden zal beginnen en, hoewel voorloopig, nog Amerikaansche grondstoffen verwerkend, binnen enkele maanden, naar men verwacht, haar eigen grondstoffen zal gebruiken, gedolven uit de mijnen, die de maatschappij in Nottingham, Quebec, bezit.

Indien de twee factoren, die Canada meer dan iets anders voor zijn ontwikkeling behoeft: menschen en kapitaal, zich na den oorlog niet laten wachten, gaat het land ongetwijfeld een groote toekomst tegemoet.

Een keerpunt in ons Lager Onderwijs

door FR. DE COSTER

Bestuurder der Om- en Naschoolsche Werken van de Stad Gent

(Vijfde vervolg)

Door het uitbreiden der auto-, velo- en motocyclettennijverheid wordt gemakkelijk gelegenheid verschaft aan de jongelingen een ambacht te leeren; de nieuwe uitvindingen op gebied van electriciteit en verwarming werken dat ook in de hand.

De reden daarvan is deze: In de verschillende beroepen onafhankelijk van den fabrieksarbeid zijn de loonen sedert een 10-tal jaren sterk geklommen en de jongelingen kunnen door middel hunner bekwaamheid hooger opklimmen dan in de fabrieknijverheid.

In de fabrieknijverheid hangt alles af van het wegzenden of het weggaan der werklieden of het sterven hunner kameraden om op te schuiven en zoodoende hunne loonen te zien stijgen.

De ouders wier kinderen, na de kosteloose lagere school, ook kosteloos onderwijs kunnen genieten in den vierden graad op de betaalschool, denken natuurlijk niet meer hunne kinderen naar de fabriek te zenden, tenzij droeve omstandigheden in de familie zich voordeden, door het afsterven van vader of moeder of andere niet voorziene rampen, die het huisgezin kunnen teisteren.

Waarom? Niet omdat de fabrieksarbeid van minder waarde wordt geacht dan voorheen 't geval was tusschen ambachtslieden en fabrieksarbeiders, maar om de reden hierboven aangegeven.»

* * *

Het geldt dus vooral en vooraf eene zaak van zeer begrijpelijk eigenbelang bij de werklieden en daarom wilden wij zulks met cijfers gestaafd zien.

Wij wilden weten of eene vergelijkende loontabel voor fabrieks- en werkhuisarbeid in 't voor- of 't nadeel der fabriek uitviel en vroegen om de loonen op 15, 20 en 25 jarigen leeftijd.

Deze tabellen bestaan niet, maar werden bereidwillig opgemaakt door de syndikaatssecretarissen der Werkliedenpartij. Zij deden aanmerken, dat een gelijke loonschaal niet bestaat voor de nijverheidsinrichtingen van denzelfden aard te Gent, zoodat men dikwijls een middencijfer heeft moeten nemen. Ziehier deze tabellen:

KATOENNIJVERHEID
MANNEN

Spinnerij:

Leerlingen	per week	fr.	6.00
Van 13 tot 15 jaar	» »	»	10.00
» 15 » 17 »	» »	»	14.50
» 17 » 20 »	» »	»	16.25
» 20 » 23 »	» »	»	21.50

Daarna wordt men spinner met een loon, volgens de mekanieken en het afgelegd werk.

Kaarderij:

Van 13 tot 15 jaar	per uur	fr.	0.17
» 15 » 17 »	» »	»	0.19
» 17 » 20 »	» »	»	0.22
» 20 en méer	» »	»	0.27

Men wordt daarna chef-batteur aan fr. 0.28 en fr. 0.30, bijslijper aan fr. 0.32, tot slijper aan fr. 0.35 per uur.

VROUWEN

Continues:

Van 13 tot 15 jaar	per week	fr.	9 à 10
» 15 » 18 »	» »	»	12 » 14
» 20 en méer	» »	fr.	16, 20,23

Kaarderij:

In dezelfde verhouding, doch de volwassenen gaan tot 25 fr.

VLASNIJVERHEID

		per week
Aftrekster-spinster, 15 jaar,	fr.	10
» » 20 »	»	17 à 21
» » 25 »	»	17 » 21
Slotmaker-Hekelaar, 15 jaar	fr.	10
» » 20 »	»	21 à 24
» » 25 »	»	21 » 24
Hoopmeisje-haspelaarster, 15 j.,	fr.	8 à 9
» » 20 »	»	15 » 22
» » 25 »	»	15 » 22
Loopjongen-arbeider, 15 jaar,	fr.	10
» » 20 »	»	17 à 20
» » 25 »	»	17 » 20

METAALBEWERKERS

(Groot nijverheid)

Mouleerders, 15 j., per uur	fr.	0.10 à	0.15
» 20 j., » »	»	0.20 »	0.28
» 25 j., » »	»	0.28 »	0.35
Draaiers, 15 jaar, per uur	»	0.10 »	0.15
» 20 » » »	»	0.16 »	0.30
» 25 » » »	»	0.30 »	0.40
Paswerkers, 15 jaar, per uur	»	0.10 »	0.15
» 20 » » »	»	0.16 »	0.28
» 25 » » »	»	0.28 »	0.35
Plaatwerkers, 15 j., per uur	»	0.09 »	0.12
» 20 j. » »	»	0.15 »	0.27
» 25 j. » »	»	0.27 »	0.35
Smeders, 15 jaar, per uur	»	0.05 »	0.12
» 20 » » »	»	0.18 »	0.28
» 25 » » »	»	0.30 »	0.36
Ketelmakers, geen leerjongens van 15 jaar.			
» 20 j., per uur	fr.	0.22 à	0.25
» 25 j., » »	»	0.30 »	0.33

Nota. — Dit zijn de loonen van de vakmannen, die de beroepsschool *niet* gevolgd hebben. De leerlingen der beroepsschool beginnen tegenwoordig met 0.20, 0.22 à 0.25 fr. per uur volgens het werkhuis.

(Kleine werkhuizen)

Mouleerders, 15 j., per uur	fr.	0.05 à	0.10
» 20 j., » »	»	0.15 »	0.28
» 25 j., » »	»	0.30 »	0.38
Draaiers, 15 jaar, per uur	»	0.05 »	0.10
» 20 » » »	»	0.20 »	0.32
» 25 » » »	»	0.32 »	0.45
Paswerkers, 15 jaar, per uur	»	0.05 »	0.10
» 20 » » »	»	0.20 »	0.35
» 25 j., » »	»	0.30 »	0.43
Plaatwerkers, 15 j., per uur	»	0.05 »	0.10
» 20 j., » »	»	0.20 »	0.30
» 25 j., » »	»	0.30 »	0.33
Smeders, 15 jaar, per uur	»	0.05 »	0.10
» 20 » » »	»	0.25 »	0.35
» 25 » » »	»	0.35 »	0.45
Stovensmeden, 15 j., per uur	»	0.05 »	0.12
» 20 j., » »	»	0.15 »	0.25
» 25 j., » »	»	0.25 »	0.30

Nota. — Het gemiddeld loon is eenigszins hooger in de kleine werkhuizen voor wat aangaat de jongelingen van 20 à 25 jaar; maar de arbeid is ook zwaarder.

HOUTBEWERKERS

	15 jaar per week	20 jaar per uur	25 jaar per uur
Schrijnwerkers	1.50 fr.	0.30 fr.	0.47 fr.
Meubelmakers	1.50 »	0.36 »	0.50 »
Pianomakers	1.50 »	0.40 »	0.45 »
Behangers	1.00 »	0.35 »	0.44 »
Vergulders (kadermakers)	2.50 »	0.37 »	0.45 »
Rijtuigmakers(kas)	1.00 »	0.40 »	0.55 »
Modelmakers	1.00 »	0.30 »	0.45 »
Beeldhouwers (ornementen)	0.75 »	0.30 »	0.42 »
Houtdraaiers	1.50 »	0.32 »	0.46 »
Stoelmakers (gem.)	0.75 »	0.26 »	0.42 »

VOEDINGSNIJVERHEID

Bloemmolens:

Mannen: 3 à 3.50 fr. daags.
Uitvoerders: 0.05 fr. per zak.

Broodbakkerij:

Bakkersgasten (bij bijzonderen)

1e gasten: 35 à 45 fr. per maand
2e gasten: 25 à 30 fr. per maand
3e gasten: 20 à 30 fr. per maand

Een andere reeks wint van 2.50 à 2.75 fr. daags plus den kost bij kleine patroons.

Groote private bakkerijen (méer dan 3 werklieden): 28 à 31 fr. per week.

Cooperatieven (volledige mekanische inrichting) betalen per oven van 100 brooden: van 0.98 fr. à 1.10 fr.

Cooperatieven (halve mekanische inrichting): 1.25 fr. à 1.30 fr. per oven.

Pasteibakkerij:

Eerste gast: van 50 à 140 fr. per maand plus kost en inwoning.

Leerlingen: van 18 à 22 fr. per week; meer bekwame werklieden: 25 à 35 fr. per week.

(Wordt vervolgd.)

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen :

Uit Duitsche bron

Groot Hoofdkwartier, 25 Okt. 1915.

Westelijk oorlogsterrein:

In Champagne vielen de Franschen bij Tahure en tegen onze noordelijk van Le Mesnil voorgeschoven stellingen na sterkte vuurvoorbereiding aan. Bij Tahure twamen hunne aanvallen in ons uur niet tot volle doorvoering. In den laten avond werd aan den vooruitspringenden hoek noordelijk van Le Mesnil nog heftig gestreden, noordelijk en Oostelijk daarvan waren de aanvallen onder zware verliezen voor de Franschen afgeslagen.

Oostelijk oorlogsterrein:

Legergroep van generaal-veldmaarschalk von Hindenburg

Zuidelijk van Kekkau (zuidoostelijk van Kiga) werden Russische aanvallen afgewezen.

Tegenaanvallen tegen de door ons op 23 Oktober genomen stellingen noordwestelijk van Dunaburg mislukten. Het getal der gevangenen verhoogt tot 22 officieren, 3705 man, de buit op 12 machiengeweren, 1 mijnenwerper. Zwakke Duitsche krachten, die noordelijk van Illuxt over het gelijknamig gebied vooruitgedrongen waren, weken voor overweldigende aanvallen weer op den westelijken oever.

Noordelijk van het Dryswjaty-meer bleven Russische aanvallen tegen onze stellingen bij Gateni-Grenztal vruchteloos.

Legergroep van generaal-veldmaarschalk Prins Leopold van Beieren

De toestand is onveranderd.

Legergroep van generaal von Linsingen

Westelijk van Komarow zijn oostenrijksche troepen in de vijandelijke stelling op 4 1/2 kilometers breedte ingedrongen.

Balkan-oorlogsterrein:

Bij Visegrad is het gewonnen bruggenhoofd verwijderd. Westelijk der Kolubara werden de Tamnava overgangen noordwestelijk van Ub in bezit genomen. Het leger van generaal von Koevesz heeft de algemeene linie Lazarevac (noordelijk van Arangjelovac) -Rabrovac (westelijk van Ratari) bereikt.

Het leger van generaal von Gallwitz heeft zuidelijk der Jasenica de beheerschende hoogten oostelijk van Banicina bestormd, heeft in de Morava-streek in heftige gevechten Dl. Livadica en Zabari genomen en is oostelijk daarvan tot de linie Uresedna-hoogte — zuidelijk van Petrovac — westelijk van Mljnica gelukt.

In het Puk-dal werden de hoogten westelijk en noordwestelijk van Kuveco bezet.

De bij Orsova overgegane troepen zijn verder naar 't zuiden vooruitgedrongen en hebben met hunnen linkervleugel Sip (aan den Donau) bereikt.

Het bulgaarsche leger van generaal Bojadjeff heeft den kam tusschen de toppen Dnenovaglada en den Mirkovac (20 km. noordelijk van Pirot) genomen.

Opperste Legerbestuur.

Het slot van 't ambtelijk bericht van gisteren was weggevallen. Het luidt:

Bij Orsova is de Donau overschreden, de hoogte der Sla a Bozya gewonnen, 3 officieren, 70 man werden gevangen.

Het leger van generaal Bojadjeff heeft in Prahove (aan de Donau, noord-oostelijk van Negotin) een Russisch munitiekamp veroverd, en heeft halfweg Zajezar-Knjazevac den westelijken oever van den Timok bezet. Van de overige Bulgaarsche legerdeelen geen nieuwe meldingen.

Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIJS, 25-10-15: **Eerste bericht:** Op 23e Oktober, 's avonds, poogden de duitschers weder tegen het kleine front in 't woud van Givenchy en tegen onze vooruitgeschovene stellingen aan de hoogte 140 vooruit te komen. Dit werd afgeslagen.

Ten Z. der Somme in 't gebied van Lihons Canny en Beauveaugnes, duurt de zeer heftige, vast ononderbroken artilleriestrijd voort. Verder belegden onze batterijen vijandelijke loopgraven en lagen in Champagne ten Z. O. van Tahure en verder in 't N. van Regnéville tusschen Maas en Moesel en in de omgeving van Emberweral en Domevre in Lotharingen met werkzaam vernielingsvuur.

Tweede bericht: Bij het voorgaand bericht is niets te voegen.

Uit Belgische bron

DEN HAVER, 25-10-15: Algemeene rust op ons front.

* * *

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Italiaansche bron

ROME, 25 October. (Officieel): Men meldt nieuwe successen van ons offensief in Tirool.

In Judikarië namen wij de sterke stelling op den Monte Melino, bij den ingang van het Daonedal, die krachtdadig door den vijand versterkt was. De werken van Lardavo werden door het vuur zwaar beschadigd.

In het dal van Sugano, bezetten wij den berg Getole, aan de monding van de Maso beek, in het Talamento dal.

In Hoog Cordevole en in de streek van Falzarego, gaan wij vooruit. Diepe draadversperringen werden vernield en uitgestrekte mijnvelden tot ontploffing gebracht; zoo kwamen wij de bijzonderste moeilijkheden te boven, die den aanval tegen de vijandelijke stellingen beletten.

In het dal van Montelbana, hebben onze troepen de vooruitgeschoven stellingen van den vijand aangevallen en hem gedwongen terug te trekken. De vijand beproefde aan te vallen tegen onze stellingen aan den uitgang van het Dogwata dal, maar hij werd teruggeslagen.

Aan den Isonzo en op de Karst, duren de artilleriegevechten voort.

Gisteren morgen, hebben ons vliegerseskaders bommen geworpen in de slechtste luchtgesteltenis en ondanks nevel en hevigen wind, op Aisowizza, op Bichula en Temnice, alsook op Doberdo en Duino. De vliegtuigen keerden behouden weer.

Onze offensieve in Ledrodal heeft een nieuwe glansrijke overwinning bekomen. Onze troepen zijn op 23 October in de Bezicca-bekken ingebroken en hebben de plaats en de in de daar beheerschende hoogte op de beide zijden van Concerdal bezet.

In boven Cordevole hebben onze troepen de sterke vesting van Col-di-Lana bezet. Twee verdere bolwerken op halve hoogten werden veroverd.

In Rienzdal heeft de vijand op 23 een aanval tegen onze stellingen en de monding van den beneden Popana gedaan, is alweer teruggeslagen geworden.

In Felladal hebben verdere gevechten bij Pontafel en Leopoldkek plaats gehad, die voor ons gunstig verliepen.

In t gebied van Monte-Nero hebben wij de bezetting van de Z. kruin der Nrzla volledigd en twee heftige vijandelijke aanvallen tegen onze stellingen op den Bodil afgeslagen.

In t gebied van Gorz zijn eenige loopgraven op Monte Sabotino en op de heuvel Podgora veroverd geworden.

Op Karst heeft men gisteren den heelen dag met groote heftigheid gestreden. Trots het moordend vuur der vijandelijke artillerie, heeft onze infanterie geantwoord. De vijand heropende verder heftig snelvuur met kanonnen en machiengeweren en zette er versche troepen aan om tegenaanvallen te doen. Zoo werden gewichtige stellingen meermaals veroverd, verloren en hernomen. Eindelijk 's avonds behielden onze troepen hem op den linker vleugel en ten O. van Pekano zoo ook in 't midden van Marcottino de bekomen overwinning.

Cadoma.

* * *

Aan de Russisch-Poolsche Galicische grens

Uit Russische bron

PETROGRAD, 25 Oktober. (St-Petersb. Tel. Agentschap). — Mededeeling van den grooten generalen staf:

In de streek van Riga, op het front van de beneden-Aa, had een artillerie-gevecht plaats. Een aanval der Duitschers ten O. van Vellage-Olay en den weg van Mitau werd afgeslagen. Aan het front ten oosten van Olay had een onafgebroken kanonnade plaats.

In de omgeving van Mitau hebben onze vliegtuigen bommen geworpen.

Bij Olay hebben onze troepen een Duitsch vliegtuig neergeschoten. De inzittenden kwamen om het leven.

Ten Oosten van Olay, bij het dorp Plakanen, zijn de Duitschers onder bedekking van een rook-sluier, viermaal tot den aanval overgegaan, doch zonder sukses.

In de streken van Friedrichstadt en Jacobstadt, alsmede op het front bij Dunaburg, zijn geen belangrijke veranderingen in den toestand gekomen.

Ten Noorden van het vlek Postawa werden de Duitschers, na een hardnekkig gevecht uit het dorp Roussaki verdreven.

Gedurende de verovering der Duitsche en Oostenrijksche stellingen in de streek ten zuid-oosten van Baranowitschi werd vastgesteld dat de vijand toebereidselen maakte om verstikkende gassen tegen ons te gebruiken. Wij bemachtigden ballons, die met zulk een gas gevuld waren.

Ten zuiden van de Pripet namen onze troepen stormenderhand een reeks dorpen op den linkeroever van de Styr, stroomafwaarts van Rafalovka.

Een tegenaanval der Duitschers in de streek van het vlek Kolki werd afgeslagen. in de richting ten W. van Illuxt en viel Tsjernysh, ten zuidoosten van Kolki, ontwikkelen zich hevige gevechten.

Bij het dorp Kalazem aan den beneden Aa wierpen wij de duitschers terug. In 't gevecht bij het dorp Petsche, Z. O. van Riga (11 km. N. O. Borkowitz) konden de duitschers de plaats bezetten.

Op vele gedeelten van 't Rigasche front is het artillerievuur van tijd tot tijd buitengewoon hevig. In den nacht van 23e overvloog een Zeppelin Riga en wierp op verschillige plaatsen der stad bommen. Militaire gebouwen ondergingen geen schade.

Aan Dunaburgfront kwam er weer leven in den strijd op eenige plaatsen. De vijand richt zijn heftig artillerievuur uitsluitelijk in de riching ten W. van Illinxt en viel daarna aan. De eerste aanval werd afgeslagen, maar tegen den avond kon den vijand het dorp Illuxt bezetten. De strijd in 't gebied van Illuxt is nog aan den gang. Heftig van weerszijden artillerievuur, bij het dorp Meddam, N. O. van Nowo Alexandrowsk.

Ten O. van Proea meer en Z.-lijk van Drywsjaby-meer bezetten wij na strijd verschillige dorpen. De duitschers konden een dezer dorpen, Kremple, hernemen. Zij werden er later weer uitgedreven. Het dorp Duki, W. van Postawy wisselde gedurende den strijd van bezitter.

Aan Oginski-Kanaal, Z. van Wygonoskoje meer, konden onze troepen in 't dorp Wulka binnendringen. Op een breeder front tot aan Tripet en op den linker Styr oever geene verandering.

Bij Nowo-Alexinac deed de vijand verschillige tegenaanvallen, die wij verijdelden. Op 't Galicisch front, Z. van Nowo Alexinie geen verandering.

In de Oostzee viel een Engelsche onderzeeër in de nabijheid van Libau een duitsche kruiser, type «Prins Adalbert» aan en boordde den kruiser in den grond.

* * *

De oorlog op den Balkan

Uit Oosterrijksche bron

WEENEN, 24-10-15. — Het leger van generaal der infanterie von Kövesz drong den vijand over de hoogten noordelijk van Arangjelovac terug. Servische achterhoeden, die zuidelijk van Slatina den strijd aannamen, werden door onze batailjons achteruit geworpen. De beiderzijds der Morava doordringende Duitsche strijdkrachten wonnen de hoogten zuidelijk van Palanka en noordelijk van Petrovac.

Een bij Orsova overgezette krachtgroep verdreef den vijand uit het bergland westelijk van Kladovo. De Bulgaren rukten over Negotin en overschreden met de noordelijk van Kujazevac vooruitgaande strijdkrachten den midden Timok.

Uit Bulgaarsche bron

SOFIA, 25 Oct. 1915: Onze troepen hebben de Servische troepen in den omtrek van Ueskub eene beslissende nederlaag toegebracht en de stad volledig bezet; de vijand had meer dan 500 dooden en gewonden; hij wer op den Engpas van Katschanik teruggeworpen. Onze troepen vervolgen hem stormachtig in deze richting. Op de andere fronten geene wezenlijke verandering van den toestand.

Uit Servische bron

NISJ, 25 Oktober. — Ambtelijk bericht: Onder de drukking van den vijand werden wij verplicht Kotschana en Istip te ontruimen en sterke steunpunten te zoeken.

De Bulgaarsch-Duitsche taktiek heeft voor doel in deze streek de verbinding tusschen de Servische troepen en de troepen der bondgenooten welke uit Saloniki komen, te beletten.

In de nacht van 19 Oktober werd de vijand van Wischka Tchtika, welke hij heftig aangevallen had, teruggeslagen.

Vijandelijke afdeelingen welk op 19 Oktober bij Hoglewatz Grekowo de Timok op eenige punten overschreden hadden, zijn uit hunne bezette stellingen geworpen.

Eene van Kraljewo Selo komende vijandelijke kolom werd in den strijd tegen de grens teruggeslagen. Onze troepen hebben de stellingen ten O. van Knjaziwac op de lijn Matchak-Orowa-Glawa-GradinskaTschka wederbezet, Een vijandelijke afdeeling werd verdreven bij Wlaikke Planina.

Bij Polato deed de vijand sterke aanvallen welke wij tegen hielden. Op het Mogaretschaue-Welenh front wordt gestreden. In 't Belgrado gebied ten N. van Ralja strijd.

* * *

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 25-10-15 : Aan de Dardanellen lieten bij Anaforta onze patroeljen vijandelijke patroeljen in een hinderlaag vallen, doodden een deel en dreven de overigen in hunne loopgraven terug. Onze artillerie vernielde eene mijnenwerpersstelling en eene door den vijand weer herstelde barrikade, die eerst kort door ons in puin gelegd was.

Bij Ari Barnu en Seddil Bahr duurt het gewone infanterie en artillerievuur evenals 't bommenwerpen voort. Een vijandelijke torpedobootvernieler beschoot zonder uitslag eenige punten.

Anders niets nieuws.

* * *

OP ZEE

Tot zinken gebracht

WTB. BERLIJN. 25-10-15: Op 23 oktober werd de groote kruiser «Prins Adalbert» door twee torpedos van een vijandelijke onderzeeër bij Libau tot zinken gebracht. Een klein deel der bemanning kon gered worden.

De Chef van den Admiraalstaf van 't Zeewezen.

De kruiser van een tonnenmaat van 9000 ton.

De Russische zwarte zeevloot voor de Bulgaarsche kust

ROTTERDAM, 25-10-15: De Matin meldt dat de Russische vloot Warna en Burgas (Bulgaarsche havens aan de Zwarte Zee) gebombardeerd heeft.

Ook de Italianen beschieten de Bulgaarsche kust

WTB. BRINDISI 25-10-15: Naar eenen hier aangetroffen draadloozen telegram neemt een Italiaansch eskader deel aan de beschieting en blokkade der Bulgaarsche kust.

In het Buitenland

In Engeland

Eene koninklijke boodschap aan het Engelsche volk

LONDEN, 25-10-15. — In een koninklijke boodschap aan het volk wordt er gezegd:

Op dit ernstig oogenblik van den strijd tusschen mijn volk en een machtig ingerichten vijand, richt ik een beroep tot U. Ik verheug me op hetgeen het rijk reeds gedaan heeft en ben fier op het antwoord, dat door mijne onderdanen op de gansche wereld reeds gegeven werd, die haard, vermogen en leven opofferden, om te beletten, dat een andere het vrije rijk erve, dat Uwe en mijne voorouders opgebouwd hebben. Maar het einde van den oorlog is nog niet in het zicht. Er zijn meer mannen noodig, om de troepen op het front in volle sterkte te houden en door hen de zegepraal en een durenden vrede te verzekeren.

De boodschap eindigt met de volgende oproep:

In vroegere tijden deed het benardste oogenblik bij de mannen van ons ras steeds het machtigste besluit rijpen. Ik verzoek U mannen van alle standen, van U vrijwillig aan te geven, om aan den strijd deel te nemen. Door op groote schaal aan dien oproep gehoor te schenken, helpt U onze broeders, die reeds maanden lang de oude Britsche overlevering en den roem van onze wapens om omhoog hebben gehouden.

De koning van Engeland in Le Hâvre

WTB. LE HAVRE, 25-10115. — De XXe Siècle meldt dat de Koning van Engeland in Le Havre aangekomen is. Hij heeft verschillige engelsche legerafdeelingen in oogenschouw genomen en heeft 's avonds Le Havre verlaten.

* * *

In Spanje

Genadevragen

MADRID, 24-10-15: De koning van Spanje heeft aan den Keizer van Duitschland getelegrafieerd om genade te vragen voor verschillige ter dood veroordeelde Belgen.

Keizer Willem heeft telegrafisch geantwoord dat hij al de processtukken gaat onderzoeken en dan zijn antwoord laten kennen.

Het Russisch krediet

WTB. NEW-YORK, 24-10-15 : «Daily Telegraph» meldt; De verhandelingen over de inrichting van een russisch krediet naderen de oplossing. Het zal van de 25 tot 50 millioen dollars beloopen..

* * *

In Rusland

Geschrapt

KOENHAGEN, 25-10-15: Koning Ferdinand en Kroonprins Boris van Bulgarije werden van de lijst van het Russisch leger geschrapt.

* * *

Op den Balkan

In Griekenland

De Franschen te Saloniki

De «Frankfurter Zeitung» meldt: De franssche troepen hebben bezit genomen van al de havengebouwen en er de Fransche vlag op geheschen. Zij verzekeren den dienst der havenpolitie. De samentrekking van het Grieksche leger te Saloniki heeft de aanwezigheid van ongeveer 160.000 soldaten aldaar medegebracht.

SOFIA, 25-10-15: In Saloniki liepen op 18 Oktober vele troepentransporten binnen waarmede het ontscheept leger op 80.000 man steeg. Fransche ruiterij bevindt zich bij Doiran.

In Roemenië

In het Roemeensch kabinet

BOEDAPEST, 25 Oct. — M. Carp zou verklaard hebben, terwijl hij van eene konferentie met den koning terugkwam, dat er weldra wijzigingen zouden plaats hebben in het Roemeensch kabinet.

* * *

In Turkije

Naar de Dardanellen

LONDEN, 25-10-15: Generaal Monroe is vertrokken om het kommando op Gallipoli over te nemen.

* * *

Vereenigde-Staten

Kapitalistenwerk

W. T. B. LONDEN, 24-10-15: «Morning Post» bericht uit Washington: De Amerikaansche handelsbilan bedroeg gedurende de laatste vijf weken de som van 875,000,000 frank per week ten voordeele der Vereenigde-Staten, Voor het finantiejaar wordt op een saldo van 10.000.000.000 fr. gerekend ten voordeele der V. S.

De strijd tegen het drankmisbruik

De campagne, welke in de Vereenigde Staten ondernomen is om den algeheelen handel in sterke dranken te verbieden, heeft reeds vele goede gevolgen gehad.

Het jaar 1914 was voor de leden der verscheidene antialkoholische bonden bijzonder gunstig om het drankmisbruik tegen te gaan.

Het is waar, zij slaagden er niet in om het Federale Congres de «drankonthouding» als eene nationale kwestie te doen beschouwen, maar zij hebben toch de vereischte 179 stemmen op de 256 verkregen, en zij kunnen zich gelukwenschen met de resultaten welke door de verordeningen der respectievelijke wetgevende lichamen der verschillende staten van de Unie verkregen werden.

Deze krachtdadige bestrijding van het drankmisbruik heeft reeds als goed gevolg gehad, dat ongeveer 76 % van het grondgebied der Vereenigde-Staten en meer dan 60 millioen der inwoners tot de geheel-onthouders behooren.

Men heeft in de Staten van Georgië, Alabama, Mississipi, Noord- en Zuid-Carolina, Virginië, in 1914, 2475 geheime stokerijen gesloten, d. i. meer dan het dubbele van 1906, toen de handel in sterke dranken nog in deze streken veroorloofd was.

* * *

In Zuid-Afrika

De verkiezingen

KAAPSTAD, 24-10-15 : Ziehier de eerste uitslagen der algemeene verkiezingen :

Zuid-Afrikaanders 37 (partij van Botha); Unionisten 36 (engelsche partij); Nationalisten 21; Arbeiderspartij 4; Onafhankelijken 5.

Nog 27 plaatsen zijn onbekend.

Van nu af is de overwinning der Bothapartij verzekerd.

Botha naar Engeland

25-10-15: De «Times» meldt dat zoohaast de verkiezingen voorbij zijn, Botha naar Engeland zal reizen om deel te nemen aan eene konferentie der Engelsche Regeering.

IN BELGIE

IN BRABANT

In de scholen te Anderlecht

De nieuwe schoolwet brengt eene verhooging mee van het aantal schoolgaande kinderen. De gemeenteraad heeft besloten nieuwe klassen in te richten: twee nieuwe klassen in de lagere jongensschool n. 1; één in de lagere jongensschool n. 3 en één in de lagere meisjesschool n. 4.

Uit oorzake van de overbevolking in de klassen van den hoogeren graad, werd eene nieuwe klas ingericht in de lagere meisjesschool n. 10.

Een dagelijksche paardenmarkt

BRUSSEL, 25-10-15: Op de Kunstlaan kan men alle dagen menschen zien die er alle dagen hunne paarden komen te koop stellen. Zelfs bij regen blijven zij niet achterwege.

De strijd tegen den alkohol

BRUSSEL, 25-10-15: De d. d. burgemeester van Brussel, Lemonnier, heeft nieuwe maatregelen getroffen om tegen den alkoholduivel strijd te voeren.

De politie is verplicht onbarmhertig op te treden tegen de alkoholverkoopers.

* * *

Te Antwerpen

HET STEDELIJK WERKLOOZENFONDS EN HET WELDADIGHEIDSBUREEL

Het gaat gewoonlijk zoo: hoe meer men drek roert, hoe erger het stinkt.

Wij zijn begonnen met de waarheid te veropenbaren, en voor eenieder die het hooren en zien wilde, te bewijzen dat het Bureel van Weldadigheid de hoofdrol vervulde in het Antwerpsche Hulpkomiteit.

Ze gaan het nog verder brengen! in het stedelijk Werkloozenfonds treedt nu een delegatie van het Weldadigheidsbureel binnen.

Nu zien wij in Antwerpen iets gebeuren waar men in andere steden niet zou durven aan denken.

Maar hier, de liberale stad, de stad van Weldadigheid, zou haar rol te buiten gaan, ware het Weldadigheidsbureel overal en in alle lichamen niet vertegenwoordigd.

Is het de wil van het Hulp- en Voedingskomiteit dat dit zoo geschiedt? Dan zeggen wij; dat zijn twee verschillige strekkingen, water en vuur, samen hebben gebracht.

Het stedelijk werkeloozenfonds is tot stand gekomen om de georganiseerde arbeiders te gemoet te komen bij elke mogelijke crisis, steun en hulp voor vooruitziende werklieden te bezorgen. Dat is zoo waar, dat dit niet alleen te Antwerpen, maar ook overal elders, het Stedelijk Werkloozenfonds bestuurd wordt door de verschillige groepeeringen der vakbonden.

Het Weldadigheidsbureel is juist het tegenovergestelde. Die instelling werkt om de zwakheid der arbeiders te bestendigen, en om het klaar en duidelijk te maken, zeggen wij: waren alle arbeiders vooruitziende (vereenigd) het Weldadigheidsbureel kon gerust zijn deuren sluiten, en de bureelen van het Werkeloozenfonds moesten, voor wat Antwerpen betreft, wel tienmaal grooter ingericht worden.

Wij wenschen de liberalen van Antwerpen van harte geluk met hun optreden ten goede en ten nutte voor de werkende klas.

In plaats van van de arbeiders op te wekken, klaarder begrippen te doen nemen van maatschappelijke instellingen, blijven zij hun voortdurend den weg wijzen naar de Blindestraat waardoor de werklieden hun leven lang het teeken van den krijg mogen dragen.

Dat de liberalen niet vergeten, dat wij gravers gekend hebben, welke hun eigen put maakten!

PORTRET VAN JAURES

Een buitengewone gelegenheid doet zich voor om het portret van deze kampioen voor Wereldvrede te bekomen. Slechts enkelen zijn verkrijgbaar bij Wieme, en in het lokaal «De Werker». Prijs 5 centiemen.

TE GENT

De toestand in de gentsche vlasnijverheid!

Verledene week was het de «Linière des Flandres» (Wollestraat) die was begonnen met wekelijks maer 12 uren te werken, deze week is het de beurt aan «La Linière Gantoise».

Algemeen is men verzekerd dat het meerendeel der vlas- en étoupespinnerijen met nieuwjaar volledig zullen moeten stop zetten bij gebrek aan grondstof.

In «La Lieve» zullen de hekelaars misschien gedaan hebben met een drietal weken, maar dan zal er wat voortgewerkt worden door de spinnerij en de preparatie.

In «La Lys» zal men nu den Dins- Woens- Donder- en Vrijdagen arbeiden aan 17 uren per week en in «La Gantoise» verdeelt men de 12 uren over den Woens-, Donder- en Vrijdagen van iedere week.

(De vereenigde werklieden uit «La Lys» zullen dan voortaan, evenals de werklieden der andere spinnerijen, des maandags moeten komen om hunne kaart af te stempelen van 8 1/2 tot 9 1/2 uur)

Hieronder geven wij dus de gewijzigde tabel van de werkuren in de vlasspinnerijen voor deze week:

Fabrieken	Getal uren per week	Getal werklieden
La Lys	17	3000
La Linière Gantoise	12	2800
La Lieve	16	1575
Feyerick	12	700
Linière des Flandres	12	700
Kleine Lys	17	675
Tollenaere-Fiévé	16	100
Jules Grenier	12	100
Manila	24	100
Union Linière	12	400
N.-L. D. Canal	24	275
Rey, Ledeberg	12	50
Totaal werklieden		10475

Met de werklieden der bijhoorige nijverheden mag men het getal die arbeid vinden in de vlasnijverheid, nog op 11,000 schatten.

J. S.

* * *

Oorlog en Lederduurte

Het zal niet van belang ontbloot zijn het publiek en de leden van «Vooruit» nogmaals in te lichten over den toestand en de prijzen van het leder en de artikelen welke er mede in verband staan tot het vervaardigen van schoenen.

Zooals ik er in een voorgaande artikel op gewezen heb, doet zich reed de moeilijke en kritieke toestand der leder- en schoennijverheid, — betreffende het gebrek van huiden en de duurte der verschillende leder soorten welke hier moest uit voortvloeien, — meer en meer gevoelen.

De prijzen van het zoolleder zijn in de laatste maanden van Juli, Oogst en September verbazend gestegen, en schijnen naar de berichten, nog niet op zijn hoogste te zijn.

Ziehier de verhooging der verschillende ledersoorten en toebehoorten:

Zoolleder	130 p. h.
Pincke (overleder)	115 p. h.
Gezoogd leder (croute)	110 p. h.
Rund box	60 p. h.
Box calf	35 p. h.
Schaapsvellen	80 p. h.
Chevreau	25 p. h.
Koper nagels	100 p. h.
IJzer	50 p. h.
Coutil	25 p. h.

Bovenstaande cijfers verklaren zich door het volgende:

De leerlooierijen in België liggen gedeeltelijk of bijna geheel stil. Te Doornijk en omstreken, een der bijzonderste centrums der zoolledernijverheid, werkten er nog enkele huidevetterijen, die evenwel sedert een drietal maanden allen gesloten zijn bij gebrek aan rauwe huiden en te dure grondstoffen om de vellen tot leder te maken.

De goede leerlooierijen waren op heden in minderheid.

De middels tot looien van zoolleder zijn ontelbaar en men vervalschte op groote schaal, men fabriekeerde leder in plaats van het te looien. Men zoekt niet anders dan om in den korst mogelijken tijd huiden tot leder te bereiden.

Wat zal ons de toekomst geven? Mag men beters verwachten? Wat zullen de gevolgen zijn voor de schoennijverheid?

De schoenfabriekanten van hunnen kant, in dezen toestand geplaatst, zullen zoo goed mogelijk er zich trachten uit te redden en naar alle middels uitzien en in de meeste gevallen de slechtste, want, hoofdzaak is voor hun: winst verwezenlijken, of zij zullen door de hooge prijzen of bij gebrek aan leder verplicht zijn hunne werkhuizen te sluiten.

Stilaan begint ook den stok gefabrikeerde schoenen te verminderen en bijzonderlijk de goede kwaliteiten, en moest de werkersbevolking over de geldmiddelen beschikken, er zou voorzeker aan voorraad te kort zijn.

De verbruikers en bijzonderlijk de werklieden zullen, door de dure prijzen, zooals altijd, de grootste slachtoffers zijn, want verhooging der prijzen is vermindering van hoedanigheid.

Ik geef dus aan de gentsche bevolking, aan wie de beurs het toelaat, den welgemeenden raad zich in den kortst mogelijken tijd van een paar schoenen te voorzien, nu zij nog aan een redelijken prijs te verkrijgen zijn. Ik beveel u in volle vertrouwen de schoenen van «Vooruit's» eigen fabriekaat aan, welke, zooals altijd, van eerste kwaliteit nieuw leder zijn gemaakt en dit aan de laagst mogelijke prijzen.

K. LANDRIEU.

* * *

Werk der krijgsgevangenen

Midden-Komiteit: Bagattenstraat, 6bis

Wij vernemen dat de Eerste Groep van dit Liefdadig Werk in verschillende hotels en koffiehuizen der stad wedstrijden inricht.

De eerste wedstrijd heeft op dit oogenblik plaats in het lokaal van gezegde groep, in 't koffiehuis «De Vos», Nederkouter, 8.

Door het zijne bij te dragen tot welslagen van dit edel werk, door het lijden onzer jongens te verlichten, kan men tevens, voor 10 centiemen, eene obligatie der stad Gent winnen. Verder zijn nog een zestigtal schoone prijzen voor dezen eersten wedstrijd beschikbaar gesteld, welke kunnen bezichtigd worden in het lokaal van de Eerste Groep, 8, Nederkouter.

* * *

Te St-Nikolaas

SLECHTE BELGEN

Naar aanleiding van het feit dat een boer uit de Breedstraat gestraft is om méér te vragen dan den hoogsten prijs voor zijne aardappelen, sprak men er over in een bijzonder Café, waar men nooit anders ziet dan parvenus. Men noemde er de daad van aanklacht bijzonder slecht, — niet waardig van een Belg!

Dus al degenen die een werkerboer durven aanklagen, zijn geene goede Belgen, volgens die kapitalisten.

Maar de boeren die ons willen uithongeren, zijn excellente goede Belgen, misschien! Dank u, heeren!

Maar in de veronderstelling nu, dat de arme zwoegers, door de ellende gedreven, in massa de aardappelen gaan opeischen bij de boeren, die ze liever aan de beesten geven dan aan de menschen, zouden de boeren dan niet dadelijk de hulp inroepen der duitsche overheid?

Wij zijn overtuigd van ja! En die zouden wel «goede» Belgen blijven.

Maar ach ja, wij zouden het ook nog haast vergeten: de boeren zijn de kiezers van die heeren en dit zegt genoeg.

Maar à propos van goede Belgen.

De kapitalisten die ons uitbuiten, dat zijn goede Belgen.

De boeren die ons uitzuigen, dat zijn ook goede Belgen.

En de heeren van ons stadsbestuur die op zekeren donderdag de werklieden deden uiteendrijven door duitsche soldaten, omdat zij wat meer onderstand vroegen, dat zijn ook goede Belgen.

Zwijgt, als t' u blieft, heeren, over zulke zaken, want het is uwe schuld dat de boeren vragen voor hunne waren wat zij willen. Gij durft er niet handelend tegen optreden! En dan zoudt gij nog durven schreeuwen als gekeelde varkens, wanneer een werkman zijne tanden durft laten zien tegenover een boer wat zelfs maar al te weinig gebeurt.

KOMITEIT VOOR HULP AAN KRIJGSGEVANGENEN

(onderafdeeling van Gent)

Het komiteit van St-Nikolaas verzond tot heden 1500 pakjes naar de Belgische krijgsgevangenen in Duitschland. Deze pakjes, wegende minimum 5 kilogr., bevatten in 't algemeen chocolade, peperkoek, tabak, beschuiten, wat verschoon, enz.

Dank aan de edelmoedigheid van sommige stadsgenooten en aan bijzondere milde giften, was het mogelijk menige verzendingen te doen aan een groot aantal onzer behoeftige medeburgers, welke in de Duitsche kampen verblijven. Verheugend en troostvol is het hunne kaarten te ontvangen, waarop zij met gloedvolle woorden bedanken voor dat pakje dat hun uit de verafgelegen en altijd lieve geboortestad eene zoete herinnering medebrengt.

Daar het gure winterseizoen nadert, zijn de aanvragen naar ondergoed — truien, onderbroeken, hemden en kousen — menigvuldig.

Vergeten wij dus onze krijgsgevangenen niet!

Iedere gift, in geld of natuur, hoe klein ook, zal met innigen dank ontvangen worden in het komiteit, Kokkelbeekstraat, 10, den maandag, woensdag en vrijdag voormiddag, alwaar de belanghebbenden ook de pakken voor Duitschland bestemd, mogen afgeven op voornoemde dagen, tusschen 10 en 12 uur.

J. W.

* * *

Te Aalst

BITTERE EN GEGRONDE KLACHTEN

Het was verleden week, de eerste maal, dat de toepassing van het Werkloozenfonds officieel gebeurde, 't is te zeggen, dat men voor de eerste maal uitbetaalde aan de werkeloozen de reeds zoolang verwachte 3 franken, voor het werkelooze hoofd van 't gezin, en de kinderen boven de 16 jaar; 1,50 fr. aan de huisvrouwen en 50 centiemen per kind min dan 16 jaar oud.

Onze lezers weten dat tot dit tijdstip de gelden van het Werkloozenfonds als hulpgelden aan de behoeftigen werden toegekend, eerst tegen 0,50 fr. per kip plus eene vaste vergoeding volgens de samenstelling van het gezin, en later 1,25 fr., 1 fr., 0,90 en 0,75 fr. volgens men gehuwd of ongehuwd en van 16 tot 6 jaar en min dan 6 jaar oud was.

Te dien tijde snakte elk naar den dag, dat het reglement van het Werkloozenfonds in zijne ware toepassing kon komen en men verdoemde dezen die men verdacht schuld te hebben aan die vertraging!

Eindelijk is het nu in toepassing en de mistevredenheid is overgroot.

Hoe dit komt?

Eerst en vooral al dezen die nu door het reglement zelf, buiten trok worden gesteld, al is men ook werkeloos, want in feite is nu bijna iedereen werkeloos, maar alle werkeloozen vallen niet in de voorwaarden door het reglement bepaald, en het spreekt van zelf, dezen worden niet uitbetaald.

Tal van leurders beklagen zich in de eerste plaats; er is voor hen niets te verdienen zeggen ze, ze verkeeren in nood, en ze zijn uitgesloten en vroeger ontvingen ze hulpgelden van het Werkloozenfonds.

Moeten hunne vrouwen en kinderen dan verhongeren, vragen ze terecht?!

Zulks is het geval met landbouwwerklieden, pachters, handelaars, kooplieden, ondenemers, nijverheids- of handelshoofden, dienstboden en meiden, die nochtans allen zonder werk, dus zonder broodwinning kunnen zijn, ten gevolge van den oorlog, en nochtans van het Werkloozenfonds niet kunnen genieten.

Werkvrouwen, naaisters, kleermaaksters, welke ten huize gaan werken, dagloners en dagloonsters, al die soorten werkeloozen vallen niet onder toepassing van het reglement, kunnen dus niet genieten, alhoewel zij heel goed van alle broodwinning kunnen zijn beroofd.

Verbeeld u eene vrouw, die het ongeluk had haren echtgenoot te verliezen, met verschillige kleine kinderen blijft zitten, en om in het onderhoud van haar en hare kinderen te voorzien, bij geburen ging wasschen, naaien, enz., en nu door den slechten tijd hare posten verloren heeft; welnu die arme weduwe kan niet genieten van het Werkloozenfonds!

Het schijnt ongelooflijk en nochtans 't is heel waar.

Het spreek dus van zelf, dat met de tranen in de oogen, al die ongelukkigen vernamen, dat zij van het Werkloozenfonds niet konden genieten en dezen verdoemden, die in zulken zin, dit reglement hadden gemaakt.

EN DAN ONZE SOLDATENVROUWEN!

Als er nu vrouwen zijn, die vooral onze aandacht verdienen, dan zijn het toch wel dezen van onze moedigen, die mochten optrekken, hun leven moesten veil hebben, om de vrijheid van onzen geboortegrond in de mate van het mogelijke te verdedigen.

Welnu, ook zij kunnen geen aanspraak meer maken op de voordeelen van dit Werkloozenfonds, tenzij in de stad Aalst *enkelen* voor eenige centiemen per week, en op den buiten *niet ééne!*

Het spreekt van zelf, dat er om zoo te zeggen eene revolutie onder de vrouwen tot stand kwam, want terwijl hunne mannen dagelijks hun leven kunnen verliezen, en velen reeds op het slagveld zijn gebleven, worden zij nu buitengesloten van het Werkloozenfonds, want met de vergoeding die zij als hulpgelden ontvangen, 75 centiemen voor de vrouw en 25 centiemen voor ieder kind en per dag, kunnen zij niet behoorlijk leven.

Dat dit alles zeer gegrond is, zal niemand betwisten, en dat al die menschen die nu van het Werkloozenfonds niet kunnen genieten, met het hart vol zitten en zich afvragen: hoe zullen we in de toekomst het leven moeten rekken? baart dus geen wonder.

Wat we hun och kunnen verzekeren, is, dat al dezen die vroeger hun aandeel als *hulp* van het Werkloozenfonds hebben genoten, en nu bij de toepassing van het officieel reglement er buiten vallen, voor minstens een viertal weken toch nog diezelfde vergoeding zullen blijven genieten, die ze vroeger ontvingen.

MAAR WAT DAARNA?

Dat is eene andere vraag, en toch moet eenieder erkennen, dat het onmogelijk is te leven met de ondersteuning die de stad nu geeft, 't is te zeggen: twee kilos brood, vier kilos aardappelen en wat soep, per kop en per week.

Er komt wekelijks aan de stad nog eene som toe, van wege het Spaansch-Amerikaansch Comiteit, een hulpgeld voor de behoeftigen en we meenen, dat het die som is, die nu, in de mate van het mogelijke, *geldelijke ondersteuning* moet verschaffen aan *al* dezen die in nood verkeeren, en van het Werkloozenfonds zijn uitgesloten.

Het is in dien zin dat er met die menschen moet gehandeld worden, en het is aan het Stedelijk Voedingscomiteit die zaak in allen ernst onder handen te nemen, *en dit zonder uitstel*, want in een gezin is er geld noodig, daar het niet volstaat met brood, aardappelen en wat soep, want er mankeert dan toch nog zooveel!...

We zullen die zaak in het Stedelijk Voedingscomiteit wel pleiten, en we meenen te kunnen rekenen op de medehulp van al de leden, die toch immer met denzelfden geest moeten bezield zijn, 't is te zeggen: *goed doen voor het noodlijdende volk, dat onverdiend en ongevraagd ellende lijdt.*

Alfred Nichele

N. B. — Voor de soldatenvrouwen, zie het goed nieuws, gisteren in ons blad verschenen.

* * *

Te Mechelen

GOED NIEUWS VOOR DE VROUWEN

Eene groote hoeveelheid bruine zeep van goede kwaliteit kwam toe in onze stadswinkels en wordt verkocht aan fr. 0,90 de kgr. — een merkelijk verschil tegen den prijs in den handel.

Hopen wij dat alle aangekondigde waren weldra zullen te verkrijgen zijn.

BEROEPSBELANGEN

Stilaan komt links en rechts in onze stad een klein weinig werk uit. Doch door de branden, die Mechelen 't virige jaar teisterden, zijn vele werklieden van hunne gereedschappen beroofd, waardoor in geval zij ziuden willen en kunnen werken, zij in de onmogelijkheid zijn daar hunne werktuigen ontbreken.

De Federatiën van Onafhankelijke en Socialistische Vakbonden stelden daarom de vraag aan het Plaatselijk Comiteit van Hulp- en Voeding, om naar middelen uit te zien, ten einde de werklieden die zonder gereedschappen zijn, deze daarvan in het bezit te stellen.

Wij veronderstellen dat men zinnens is dit na den oorlog te vergoeden, maar inmiddels zijn de werklieden gedoemd met gekruiste armen te blijven staan, of wel de goten in te kruipen om een stuk van 5 fr. per week te kunnen verdienen.

De vraag onzer Vakbonden is onder alle vormen zeer gewettigd en wij twijfelen er geenszins aan of het Comiteit zal er de belangrijkheid wel van beseffen en naar middelen uitzien om onze getroffen arbeiders in het bezit te stellen hunner vernielde of verdwenen gereedschappen.

Dat men niet wachte tot na den oorlog, maar het onmiddellijk doe, het is voor onze werklieden eene kwestie van bestaan.

ONDERWIJS

Het Comitiet der Volksvoordrachten komt uitbreiding aan zijn werk te geven, door de uitbreiding van het adultenonderwijs (avondscholen) die door onze onderwijzers zullen geschieden in de school der Capucinenvest.

De lessen kunnen bijgewoond worden door leerlingen van 14 tot 35 jaren, den Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Vrijdag van iedere week telkens van 6 tot 7 1/2 ure.

Aanvang en inschrijving zal geschieden op Woensdagavond 3 November in hooger genoemde school.

Dat onze arbeiders die wat meer, of zelfs iets willen leeren, niet aanzelen deze avondlessen te volgen.

HET STEMPELLOKAAL

Om in 't droge en in de warmte te staan zal men het Stempellokaal der Korte Schipstraat overbrengen naar het magazijn van den gewezen winkel der Lange Schipstrat.

Dat is een goed gedacht. H. H.

MISSING

In «Vooruit» van 21 dezer, sprekende over de jongelingen die zich moeten gaan aanbieden op het Duitsche Meldeambt staat er: Zaterdag 30 October van 9 tot 12 uren Klas van 1898: Letters K. M.

Dit moest zijn: Letters K. V.

In Vooruit van 22-10-15, blz. 1: Onze Gesneuvelden staat: sprekende over de opgravingen: «12 Duitschen» Dit moet zijn 120 Duitschen.

* * *

Te Leuven

VRIJ ONDERWIJS VOOR WERKLOOZE MEISJES

Onder bovenstaande titel konden wij eene circulaire te lezen gericht aan de Werklooze meisjes en hare ouders.

Deze circulaire is ondergeteekend door den Eerw. Pater Claes, bestuurder der Kristene Maatschappelijke Werken van Leuven, en door Mevrouw Poullet, echtgenoote des Minister van Kunsten en Wetenschappen.

Dit onderwijs zal gegeven worden in drij lokalen, Sint-Jacobspatronaat, Miniemen- en Sint-Josefschool.

Alhoewel er niets in de circulaire zegt dat deze lessen verplichtend zijn, zoo zijn er toch reeds vele meisjes ons komen raadplegen en allen dachten dat zij verplicht waren deze lessen te volgen. Hebben de juffrouwen, welke de circulaires ten huize gingen bestellen, in hun onderhoud die zij met de menschen hadden misschien laten doorschijnen dat het verplichtend was?

In alle geval, het handteeken van den Eerw. Pater Claes, die terzelfdertijd schrijver is van het Komiteit tot steun aan de werkloozen, was wel geschikt om een grooten twijfel nopens de verplichting te doen ontstaan bij de werklooze meisjes.

Vandaar den roep in Leuven: «dat al wie van haar de school niet zou bijwonen van de ondersteuningslijst zou geschrapt worden.» Daar is natuurlijk niets van waar of de circulaire legt ook hoegenaamd geene verplichting op. Men is vrij de school bij te wonen ja of neen. Alhoewel er niets oneerlijks in staat de circulaire geteekend te hebben, toch zouden wij, waren we schrijver van het Steunkomiteit geweest, dit niet gedaan hebben en dit om zelfs de veronderstelling niet te laten bestaan dat er verplichting in bestond den oproep te beantwoorden.

Dit zou onze fijngevoeligheid ons voorgeschreven hebben.

Intusschen zijn de menschen nu ingelicht en moeten zij ons over de verplichting niet meer komen raadplegen. Zij zijn vrij, gansch vrij de circulaire te beantwoorden of niet. Indien men haar soms moest bedreigen met aftrek van steun of iets dergelijks dat zij ons dan onmiddellijk verwittigen.

FEDERATIE DER VAKVEREENIGINGEN

Op Zondag 31 oktober om 4 ure namiddag grijpt er ten lokale «De Proletaar», Mechelschestraat nr 70, eene Algemeene Vergadering voor al de aangeslotene leden der verschillige vakbonden plaats. Deze vergadering is zoo belangrijk dat geen enkel lid op deze bijeenkomst mag ontbreken. Op deze vergadering zal gezel Edmond Doms van Brussel ons spreken over het «Beroepsonderwijs» en «Werkersbeweging». Van heden af moeten onze vrienden bestuurleden der verschillige bonden hunne leden aansporen op deze vergadering tegenwoordig te zijn. De bespreking zal van zulken aard zijn dat allen uiterst tevreden zullen zijn onzen oproep beantwoord te hebben. Dus, mannen, allen op post op Zondag 31 october! Diegenen die aan 't werk zijn aan hun vak of op de Veste of elders of van het Steunkomiteit trekken, allen moeten zonder onderscheid opkomen.

Al wie lid is van een onzer vereenigingen wordt verwacht en moet tegenwoordig zijn.

Gezellen, de plicht roept, komt op!

Federatie der Vakvereenigingen.

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (51

CILIA

DOOR

Is. TEIRLINCK

— Vrij? Och God toch, och God toch!... En ze zeeg ontzenuwd op haren stoel neder.

Bert liep er naar toe.

— Heb ik ze gedood? vroeg hij zich af. Cilia, bekom, bekom toch!

Maar zij keek met betraande oogen op Lachte:

— 't Is niets — niets, Bert... Van geluk, jongen... 't is te veel, 't is te veel!

En overvloedig rolden nu de tranen uit hare oogen.

Melia wiegde immer voort met haren stoel en zong:

— Dododyne, mijn kindje lief, dodo!

En nadat Cilia goed geweend had, vroeg ze:

— Zeker... hij is vrij?

Ze kon het niet gelooven!

— Misschien vandaag nog zal hij hier komen! verzekerde de jongeling.

— Vandaag nog?

— Misschien... Mijnheer Lowie zal hem wel meebrengen!

— En hoe is hij vrij gekomen?

— Hij heeft Vital niet vermoord, Cilia!

— Niet vermoord?

— Neen, Cilia!...

— Vader sprak dus waarheid! riep zij uit. En ik wist het wel, Bert... vader heeft nog nooit gelogen!

— Een ander is de moordenaar!

— En die is gekend, Bert?

— Ja! De jongen aarzelde: Rikus! voegde hij er stil bij.

Verwilderd keek Cilia op.

— Ja, Rikus Leemans!... Hij heeft alles bekend!

En Bert vertelde, wat er gebeurd was: de getuigenissen, de pleitrede, de redevoering van den aanklager, het vonnis, de bekentenis van Rikus.

Cilia weende... doch medelijdend zei ze:

— Arme, arme Rikus!

Doch in eens liep ze naar haar kind, greep hem onstuimig in de armen, kuste hem honderd honderdmaal.

En daarna ging ze bij Bert en sprak:

— Bert, ge zijt altijd goed voor mij geweest...

— Cilia...

— Ja, altijd goed... Gij hebt mij niet verlaten in mijn ongeluk.

— Kon ik?

— En nu zijt gij weer de eerste om mij een groot geluk bekend te maken...

— Ik heb het aan uwen vader beloofd!

— Aan vader?

— Toen men hem na de bekentenis van Rikus wegleidde, zei ik hem, dat ik het aan Cilia ging zeggen... En hij antwoordde mij en hij lachte: «Ja, Bert, ga het haar zeggen... haar zeggen, dat ik geen moordenaar ben!

— En hij lachte?...

— Ja, hij lachte... en nu Cilia?

— Wat, Bert?

En ze bloosde.

— Zult ge mij geerne zien?

— Ik?

— Ja, gij... zult den armen Bert ook een klein beetje geerne zien?

Ze peinsde een oogenblik, kuste haar slapend wicht en sprak:

— God heeft ons gescheiden, Bert...

— Hij kan ons weer vereenigen, Cilia, was des jongens antwoord.

Ze vestigde naar bruin oog op hem en zei plechtig.

— Gods wil mag geschieden!

Het ongeluk had haar verstand gescherpt.

— Dus kunnen wij nog gelukkig zijn, murmelde de jongeling. Zacht en eerbiedig drukte hij hare hand en vertrok.

Een oogenblik later liep de mare rond: Mandus is vrijgesproken!

Doch een gevoel van weemoed en medelijden belette Bert er bij te voegen, dat Rikus de echte moordenaar was.

— Het zal nog te gauw gekend zijn! zei hij.

Hij was liever een bode van goed dan van slecht nieuws.

XIII

De vermaarde herberg de *Klokke* lag op den weg van Oudenaarde naar Meiregem.

Reeds van vijf uren was er veel volk — volk van Meiregem en van de omliggende gemeenten — allen nieuwsgierigen, welke naar Gent niet konden gaan en hier de komst van Mandus en van de getuigen afwachtten! Want langs de *Klokke* moesten deze voorbij om naar Meiregem terug te keeren.

Het ging er druk toe. Er werd gesproken en gepraat, gelachen, gerookt en gedronken — vooral gesproken over Mandus' vrijspreking, over Rikus' bekentenis: iedereen wist reeds, wat er op het hof van assisen gebeurd was.

En de menschen van het dorp, en de jury, en de rechters, en de openbare aanklager, allen hadden het als mis voor gehad! De schijn had allen misleid!... Welhoe, het was Mandus niet, die vermoord had... hij, die bekende het eerst het lijk gevonden te hebben... wiens mes men bij het lijk opgeraapt had?... Rikus Leemans, de opbruisende Rikus was de dader!

Hoe zonderling!

Daar kwam nu juist de lange Vien binnen — de schrijnwerker, die een stukje land nevens de Doolstraat gebruikte.

— Hier is het! riep hij, terwijl hij een groot zakmes in de hoogte stak. Zijne zware stem dreunde al over de menigte. Iedereen bezag hem:

— Wat... wat is het?... vroeg men van alle kanten.

— Zijn mes! zei Vien.

— Wiens mes!

— Wel, het mes van Rikus! lei Vien uit.

— Of liever het mes van Vital, verbeterde er een, die had hooren vertellen, hoe eigenlijk de zaak in de Doolstraat toegegaan was.

(Wordt voortgezet.)

Feuilleton van « Vooruit » (115

Alleen op de Wereld

VAN

Hector MALOT

Vertaald door GERARD KELLER

Die vrees sloeg ook mij om het hart. Het was inderdaad heel goed mogelijk, dat vrouw Barberin gestorven was; want hoewel ik nog niet op den leeftijd was, waarop men aan den dood denkt, wist ik toch, dat men verliezen kan die men liefheeft.

Had ik Vitalis niet verloren?Hoe kwam het, dat ik zelf daaraan niet reeds vroeger had gedacht?

— Waarom hebt ge mij dat niet eerder gezegd? vroeg ik.

— Heel eenvoudig; als ik gelukkig ben, heb ik slechts prettige dingen in mijn hersens, en als ik ongelukkig ben, alleen treurige. En ik was zoo gelukkig bij de gedachte een koe thuis te brengen bij vrouw Barberin, dat ik haar alleen maar voor me had, blijde en lachend over haar koe en ook enkel onze blijdschap zag. Dat vervulde me zoo met vroolijke gedachten, dat ik voor niets anders gevoel had.

— Uw hoofd is niet dommer dan het mijne, beste Mattia, want ik heb evenmin als gij aan iets anders gedacht.Evenals gij had ik voor niets gevoel dan voor dat éénc gelukkige oogenblik, waarop wij vrouw Barberin haar koe zouden geven.

— Och,och! die koe van den prins! riep Mattia schreiend uit, 't is een mooie prins!

Plotseling stond hij op en met heftige gebaren riep hij uit:

— Als vrouw Barberin eens dood was en die elledeling van een Barberin nog leefde en onze koe ons afnam en misschien u zelven ook nog hield!

Zeker was het de invloed van de gevangenis, die zulke zwaarmoedige gedachten bij ons deed oprijzen; 't was dat geschreeuw van de menigte; 't was de gendarme; 't was het gedruisch van het slot en de grendels, die men achter ons had gesloten.

Maar Mattia dacht niet slechts aan ons maar ook aan onze koe.

— Wat zal men ze te eten geven? Wie zal haar melken?

Het eene uur na het andere verstreek, terwijl wij ons aan die treurige overpeinzingen overgaven, en hoe langer het duurde, zooveel te zwaarmoediger werden wij.

Ik trachtte Mattia op te beuren door hem te zeggen, dat men ons in ieder geval toch verhooren zou.

— En wat zullen wij dan zeggen?

— De waarheid.

— Maar dan zullen zij ons aan Barberin overgeven, of, als vrouw Barberin alleen thuis is, zal men haar ondervragen om te zien of wij niet liegen, en dan zullen we haar niet meer kunnen verrassen.

Eindelijk werd de deur met groot geweld geopend en wij zagen een ouden heer binnenkomen, wiens gelaat terstond onze hoop herleven deed.

— Alloh! kwajongens, staat op, zeide de cipier, en antwoordt op hetgeen mijnheer de vrederechter u vragen zal.

— 't Is goed, 't is goed, sprak de vrederechter, terwijl hij den cipier een wenk gaf om hem alleen te laten; ik zal eerst dien knaap in verhoor nemen — daarbij wees hij met den vinger naar mij, — breng den anderen zoolang weg en bewaar hem goed; ik zal later met hem spreken.

Ik achtte het noodig in de gegeven omstandigheden Mattia te waarschuwen hoe hij antwoorden moest en zeide:

— Evenals ik mijnheer de vrederechter, zal hij u de waarheid en niets meer dan de waarheid zeggen.

— Dat is goed, dat is goed, sprak de vrederechter weder kortaf, alsof hij voorkomen wilde, dat ik nog meer zeide.

Mattia werd weggebracht, maar hij had toch nog gelegenheid om mij door een blik te kennen te geven, dat hij mij begrepen had.

— Men beschuldigt u eene koe te hebben gestolen, zeide de vrederechter.

Ik antwoordde, dat wij die koe gekocht hadden te Ussel en ik noemde den naam van den veearts, die ons bij het koopen geholpen had.

— Dat zal kunnen blijken.

— Dat hoop ik, want daardoor alleen kan onze onschuld aan het licht komen.

— En met welk doel hebt gij die koe gekocht?

— Om ze naar Chavanon te brengen en ze present te geven aan eene vrouw, die mijne min is geweest en die ik nu mijne dankbaarheid wilde betoonen voor hare zorgen en een bewijs van genegenheid wilde geven.

— Hoe heet die vrouw?

— Barberin.

— Is dat de vrouw van een metselaar, die eenige jaren geleden te Parijs een ongeluk kreeg?

— Ja, mijnheer.

— Ook dat zal kunnen blijken.

Op die woorden antwoordde ik niet zooals ik gedaan had, toen het den veearts te Ussel gold.

Toen hij mijne verlegenheid bespeurde, deed de vrederechter mij allerlei vragen en eindelijk bekende ik de reden van mijn zwijgen: als hij bij vrouw Barberin een onderzoek instelde, zou ons plan geheel verijdeld zijn; wij zouden haar dan niet meer kunnen verrassen.

Ondanks mijne verlegenheid, maakte zich toch een gevoel van gerustheid van mij meester; nu de vrederechter vrouw Barberin kende en narichten bij haar wilde inwinnen, om te weten of ik waarheid had gesproken, was dit een bewijs, dat zij nog in leven was.

Maar nog meer genoegen deed het mij, uit hetgeen de vrederechter verder sprak te kunnen opmaken, dat Barberin voor eenigen tijd weder naar Parijs was teruggekeerd.

Dit maakte mij zóó gelukkig, dat ik hem wist over te halen om zich tot het onderzoek bij den veearts te begeven, daar dit toch voldoende was om te bewijzen, dat wij onze koe niet hadden gestolen.

(Wordt voortgezet.)

Oliën, Vetten, Wasch- en Zeeppoeders
Bruine, Witte en Harde zeepen.

ENGELSCHE ZEEPZIEDERIJ

119, MEERSCHSTRAAT, 119

ST-AMANDSBERG (GENT)

ZEEMANSZEEP spaart tijd, geld en moeite ontsmet en reinigt alles Bijzonder goed voor Wasscherij. (Dépôse)

ZEEMANSZEEP Is zuiver en goedkoop. Verstrekt niet bijland. Schuimt in alle waters. Gedeponeerd

Eischt dit merk op alle pakjes

Hoofddepot : **Lievekaai, 17, GENT**

Te koop of te huren :

Werkmans- en Burgershuizen met hof te Antwerpen, Borgerhout, Berchem en Hoboken, ook best gelegen bouwgronden. Groot gemak van betaling.

Zich te wenden, A. MAGNUS, **Wetstraat 58, Antwerpen.**

MELK

Men vraagt aan zeer voordeelige condities : groote hoeveelheid melk, die ten huize zou afgehaald worden.

Schriftelijke aanbiedingen met hoeveelheid en prijs, zoo rap mogelijk zenden aan bureel van het blad, onder letter E. H.

(104

GROOTHANDEL IN

ZAKLAMPEN EN BATTERIËN

Osc. LANCKMAN-VAN HANSWYCK

GENT, Brabantstraat, 21, GENT

Depot van de chocolade:

BENSDORF Padvinder-reepen

Koffies — Bruine Zeep — voordeeligste prijzen. Nieuwstraat, 28, Ledeberg.

ALTIJD IN MAGAZIJN AAN MATIGE PRIJZEN een bijzondere groote keus van

GRAFMONUMENTEN

bij **JAN MAHU**

Hoek van het Gemeentekerkhof, 145

GENT

Bijzonderheid van Porseleinen Portretten

AANKOMST VAN HARDE ZEEP:

STUIVERS, DELTA, TRIUMF, SUNLIGT

voor onmiddellijke levering aan voordeelige prijzen

L. SCHELLINCK en Cie

Gent, boulevard Frère-Orban, 87, Gent

Alleenlijk groothandel van

KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE

LEON SEGAERT

Vaartstraat, 13-15-17, Gent (Dock)

Electrieke ZAKLAMPEN

BATTERIEN — TOEBEHOORTEN

Vermindering voor voortverkoopers

J. NEYT, 42 Twaalfkamerstraat, GENT.

EXTRA MALSCHE BRUINE ZEEP

aan prijzen buiten alle concurrentie. — Algemeen depot: Korte Kazernstraat,7, Gent. Men brengt te huis. (7

Samenw. Brouwerij Gentbrugge

maakt hare leden en talrijke klanten bekend dat zij als vroeger hare bieren uitlevert en dit in de beste hoedanigheid. (19

CHOCOLATERIE MODERNE

Bonbon Congolais en Bonbon Delice voor voortverkoopers : Brugschepoortstraat, 10, Gent.

IN- EN VERKOOP

van alle soorten LEDIGE ZAKKEN en EMBALLAGE. Jos. De Groeve, Hundelgemschen steenweg, 156, Ledeberg.

ADOLPHE VAN DEN BREEN

Slachthuisboulevard, 17 & 18, GENT

Alle soorten van Emballeerpapier op rollen en formaten :

Witte carré en perkament voor winkeliers, beenhouwers, slachters, boterkoopmans, enz.; Papieren zakken in alle slach; Caissetten en ronden voor pasteibakkers. Brouwerspapier. Voordeelige prijzen.

Huis bestaande sedert 30 jaren.

N. B: Men gelast zich ook met het drukken der firma's op de papieren en de zakken.

Feestlokaal Vooruit, St-Pietersnieuwstraat, Gent

ZONDAG 31 OCTOBER, om 7 uro

Vijfde Groot Kunstconcert

Medewerkers : Mej. De Vos M., Perin V. en Posthumus G.
De heeren : De Meyer P., De Raeve K., Deshayes G., Reynvoet R., Waeyenberge W. en Zeemans P.
De Harmonie Vooruit.

Prijzen der plaatsen :

1.50 fr., 1 fr., 0.50 fr., 0.30 fr., 0.20 fr.

Zich te wenden tot het Locatiebureel, Feestlokaal, elken dag van 11 tot 2 ure.

SPORT

VOETBAL

UITSLAGEN VAN ZONDAG 24 OKTOBER

Etoile Bleu I overwint de Germinal I met 5-0.

Etoile II overwint de Germinal II met 11-0.

Willen is kunnen (gemengd) 1-L'Alliance (gemengd) 0.

GENT

Kunstkronijk

In den Nederlandschen Schouwburg

« MARGUERITE GAUTHIER »

Onze kunstenaressen en kunstenaars mochten zich zondag avond nogmaals in eene bomvolle zaal toeschouwers verheugen, voor de tweede heropvoering van «La Dame aux Camélias». Ditmaal evenwel was het met mevr. De Moor in de titelrol, in vervanging van mad. Van de Wiele.

Iemand die « Marguerite Gauthier » als tooneelwerk kent, weet dat de titelrol als tooneelspeelkunst van groote waarde is. Ons publiek was gewoon, telkenmale dit stuk gespeeld werd, sinds jaren deze rol door mevr. Vande Wiele te zien vervullen. Door het buitengewoon voorval echter, dat elkeen kent, is ze nu door mevr. De Moor vervangen geweest.

Er was groote spanning, want het zou de eerste maal zijn dat de nieuwe aangeworvene in den Schouwburg optreden zou.

Welnu zeggen wij het maar onmiddellijk, de kunstenares heeft op schitterende wijze den «vuurdoop» doorstaan. Scheen mevr. De Moor in het eerste bedrijf den onmisbaren «trac» te hebben, in het tweede konmen vaststellen dat deze reeds geheel verdwenen was, en in de derde en vijfde bedrijven was zij meesterlijk van spel. Hoe dramatischer en tragieker, hoe meer mevr. De Moor bewijzen van gevoelen en kunst leveren kon.

In het derde bedrijf was de scene met vader Duval prachtig en gevoelvol; in het vijfde gaf zij haar weerzien van Armand en hare laatste oogenblikken roerend en diepschokkend weer.

Het was dan ook een storm van toejuichingen, het was eene ware hulde die mevr. De Moor werd gebracht toen het gordijn viel, en hetzelfde moest dan ook verschillende malen gebaald worden. Twee prachtige bloemenschoven werden de kunstenares, — door ik weet niet wien, — welverdiend aangeboden.

Wij zouden ondankbaar zijn moesten wij er echter niet aan toevoegen dat al de medespeelsters en -spelers aan dezen prachtigen uitslag hebben geholpen. Maar zonder nuttelooze overdrijving dienen we in de eerste plaats den heer A. Vanden Heuvel in de rol van Armand Duval te vernoemen. Die kunstenaar was als geëlectriseerd, en 't was met de handigheid van een groot artiest dat hij het spel van mevr. De Moor tot zulke hooge kunst wist te voeren.

Wij kunnen dus niets anders dan zeggen gelukkig te zijn over het verloop van het eerste optreden van mevr. De Moor in onzen Stedelijken Schouwburg, en waarvoor wij haar dan ook rechtzinnig geluk wenschen.

R. V.

Donderdag, 28 Oktober, **om 8 uur**, eerste heropvoering van **Muurbloempjes**, het buitengewone fijne bijspel van Blumenthal en Kadelberg, in 4 bedrijven.

Deze vertooning wordt **warm aanbevolen**, daar het werk geen vulgair blijspel is.

Zondag, 31 Oktober, **om 7 uur**, eerste opvoering van **Fédora**, het gekende drama in vier bedrijven van Victorien Sardou.

Zich bijtijds van kaarten voorzien is de boodschap.

Voordrachten

in VOORUIT, te Gent

Op donderdag, 28 dezer, om 4 uren in «Ons Huis», Vrijdagmarkt ,spreekt de heer

GEORGES CARDON

over:

Het leven der bijen van Maeterlinck.

Spreker zal ons den schrijver der nederigen en der armen doen kennen, en zijn h. b. genoemd werk philosophisch uitleggen.

Het zal dus een uiterst belangwekkende voordracht zijn.

Stadsnieuws

— **PENSIOEN DER SAM. M. VOORUIT.** — Het pensioen zal uitbetaald worden zaterdag a. s. 30e dezer, ten bureele Deelzaal.

Wil de volgende regeling in acht nemen:

Van 2 1/2 tot 4 ure, van n. 1 tot 500 (pensioennummer).

Van 4 1/4 tot 6 ure, van n. 501 tot 850 (pensioennummer).

Van 6 tot 6 1/2 ure voor diegenen welke op 't gestelde uur niet konden komen.

De deuren worden slechts geopend om 2 ure. Niemand zal betaald worden dan op 't hierboven vermelde uur.

DE DENTOGÈNE

houdt tegen, snijdt af, doodt al de hevigste

TANDPIJNEN

De flesch : 1 fr. 25, in alle apotheken.

— **WERKONGELUK.** — Maandag, rond den middag was de werkman, Henri Rotsaert, 62 jaar oud, wonende Hospitaalstraat 50, om de vensterruiten van het «Grande Maison de blanc» te kuischen op eenen houtbak geklommen.

De planken ervan braken door en de man viel zoo ongelukkig met het hoofd op de steenen van het gaanpad dat hij na door Dr. Naudts onderzocht te zijn, naar het gasthuis overgebracht moest worden.

Zijn toestand is nochtans gelukkig niet erg, volgens de verklaring van den dokter

Pathé Schouwburg, Veldstraat, Gent

Van 29 October tot 4 November toekomende voor de eerste maal in België:

« JULIUS CESAR » (3618)

— **GEVALLEN.** — Maandag rond 2 ure is de genaamde De Meyer Florimond, wonende Berouwstraat, 37, op den openbaren weg, Salvatorstraat gevallen. Hij brak daarbij den linkervoet. Op zijne aanvraag is hij naar de kliniek van den Bond Moyson, Garenmarkt overgebracht, waar hij de eerste noodige zorgen ontving. Hij werd vervolgens ten zijnent overgevoerd.

BRIEVENBUS

Getrouwe lezer. — Uw schrijven over de gaz is aan den bevoegden schepen overgemaakt, die u zelf wel zal antwoorden.

F. H.

Bond Moyson

Door reden van ziekte kan **Dokter VAN HOORDE, Stokerstraat** geen dienst doen. Hij wordt vervangen door Dr **VAN MEENEN, HAM 12**, voor de leden van de Priesterstraat en door Dr **DE SMET, Meulestedesschen steenweg, 405**, voor de leden van Salvatorstraat en Voormuide.

Partijberichten

WOENSDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 8 ure, algemeene repetitie.

Harmonie « Vrijheid door Broederschap » — Om 9 uur stipt, repetitie voor beginnelingen muziekanten.

ZANGKRING VERROEDERING-ZUSTERMIN. — Woensdag, om 6 1/2 ure stipt repetitie door mannen en vrouwen.

DONDERDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 6 ure, solfège voor beginnelingen; om 8 ure, repetitie voor tamboers en clairons.

FANFARE DE VOLKSVRIENDEN. — Om 6 ure instrumentale les der beginnelingen.

MARXKRING. — Om 9 1/2 ure repetitie voor de solisten van het concert.

Burgerstand van Gent

GEBOORTEN van 23-10-15: Henri Seghers, Dendermondstw. 255. — Elvire Van de Keere, Palingshuizen 29. — Monique Van Weddingen, Eendrachtstraat 16. — Edouard Van der Vinck, Marie Theresestraat 29. — Albert Andries, St. Lievenstr 13. K Arthur Vermeire, Rooigemstr. 180. — Diane Vander Straeten, Nijverheidslaan 130. — Charles Vermeulen, Oude Voetweg, 34. — Jenny Van den Hende, Nieuwpoortstraat 32. — Robert Vandeveere, Peperstraat 28.

OVERLIJDENS van 23-10-15: Charlotte Beeckman, z. b., 81 j., wed. T'Kindt, Van Wittenbergstr., 30.— Charles Delboy, muzl. kant 29 j. Brussel. — Jan Herman, 1 j. Pluimstraat 34. — Mathilde Decorte, gemonderw. 41 j. Ledeganckstr. 29. — Felix Deruy, z. b., 74 j., Goudstr., 24. — Jozef Lubert, hotelhouder, 27 j. St. Niklaas. — Coralie Ghislain, z. b., 67 j., Kanunnikstr., 22, echt. De Roo. — Francoise Moreels, herberg 56 j. Henleykaai 2. — Emelie D'herckers, 6 m. Berouw 234.

OVERLIJDENS van 24-10-15: Rachel Moerman, z. b., 37 j., Callierlaan 6.— Julien Troessaert, dagl., 51 j. Stroplaan 5

OVERLIJDEN van 25-10-15: Bertha Priem, naaister, 29 j. Haanstr. 44.

PROVISIE-REIZIGERS gevraagd voor een nieuw artikel. Aanmelden bij E. Eeckelaert, Belgradestraat, 29, Gent. 107.

Cinema Victoria

10, Nieuwland, 10, Gent

Donderdag 28 October om 7 ure **Groote Gala-Vertooning** met buitengewoon programma, — Ingang Vrij — en Zaterdag 30 October, volledige opening met nieuw programma en volledig orkest. (105

Worden seffens gevraagd :

voor eene Jute-Weverij in Mechelen

1 Meestergast. — 2 Onder-Meestergasten. — 20 Weefsters.

Zich aanbieden den 3 November aanstaande om 2 ure 's namiddags, in 't Hotel Royal, Kouter, Kamer 7. 106.

VERLOREN. — Zondag avond om 8 ure eene fourrure Martre de France,twee beestjes, aan het Belfort. Terug brengen tegen belooning. Café de Pluim, aan het Belfort' 101.

TE KOOP: Camion (2500 kilo) en kar (1500 kilo), Kokkelbeekstraat, 117, St-Nicolaas. 77.

MEN mag goeden grond storten Ferrerlaan tusschen Gezonheid- en Hortensiastr. (78)

MEN VRAAGT te koopen : een gasmotor van 8 paardenkracht. Conditiën, merk en inlichtingen per brief, bureel blad, letters D. W. (89)

TE HUREN. Schoone appartementen gelijkvloers 2-3 of 4 plaatsen volgens verlangen (niet gegarnierd) Adres: Bureel blad. (100)

TE HUREN : Schoon woonhuis met groote ingangspoort, groote magazijnen en werkhuizen, dienstig tot alle bedrijven of groothandel, gelegen **Mertensstraat, 5, te St-Amandsberg.** Voordeelige conditiën.(3786

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België. — Gewezen Adsistent-Arts. — Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar. Malles prijzen. 14, MARTELAARSPLAATS, 14, Voordestatie, BRUSSEL (91)

HOLLANDSCHE BRUINE ZEEP in bidons van 30 kilos. **Prijzen buiten alle concurrentie. Geraffineerd zout aan zeer voordeelige prijzen. Zich wenden aan LA PERSÉVÉRANCE, Slachthuislaan,16, Gent** (103

ZWEEDSCHE CARBURE

1ste hoedanigheid. — Aankomst toekomende week van 40,000 k., aan genadige prijzen.

WAGENSMEER PER VAT

Voor inlichtingen zich wenden « Café Prins Baudewijn », Groote Markt, Kortrijk.

ALLERHEILIGEN

Nieuwigheden in GEMAAKTE KROONEN

ROBELUS, Brabantdam, 15, GENT

GEHEIME ZIEKTEN

De WITTE CAPSULEN VAN DE DAVIDSON genezen radikaal zonder werkverletting, op allen ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en inflammatiën der Waterorganen, Blaas en Nieren, zoals Uitlooping, Witte Verliezen, Pisbuisvereeniging, Lendepijnen, Steen, troebele, pijnlijke of brandende Waters, Speen. Nooit geene misluking; zelfs bij de ouderlingen en in de ergste gevallen. 3,40 fr. de doos. Apotheker, 48, rue des Croisades, Brussel. — Depot in Gent : De Moor, 93, Burgstraat; Antwerpen : 68, Marcatorstraat.

Reiszakken en Knapzakken

voor velocipédisten

NIEUW MODEL

in de VOLKSDRUKKERIJ Hoogpoort, 29, Gent

Laat uw drukwerk vervaardigen in de « Volksdrukkerij » Hoogpoort, 29, Gent.